

UCHWAŁA Nr XVIII/276/2020
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM DWORZE MAZOWIECKIM
z dnia 30 grudnia 2020r.

**w sprawie uchwalenia Programu Wspierania Rodziny w Nowym Dworze Mazowieckim
na lata 2021-2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 poz. 713 i poz 1378) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 poz 821) Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1 Uchwala się Programu Wspierania Rodziny w Nowym Dworze Mazowieckim na lata 2021-2023 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2 Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Nowy Dwór Mazowiecki.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Rady Miejskiej

/-/ Krzysztof Bisiański

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XVIII/276/2020
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM DWORZE MAZOWIECKIM
Z DNIA 30 GRUDNIA 2020

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W NOWYM DWORZE MAZOWIECKIM
NA LATA 2021–2023**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. DIAGNOZA SYTUACJI W NOWYM DWORZE MAZOWIECKIM W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY	5
III. ANALIZA SWOT	18
IV. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA PROGRAMU ORAZ WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW I PODMIOTY REALIZUJĄCE	20
V. ODBIORCY PROGRAMU	24
VI. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	24
VII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU	27
VIII. PRZEWIDYWANY EFEKT REALIZACJI PROGRAMU	28
IX. MONITOROWANIE PROGRAMU	29
X. FINANSOWANIE PROGRAMU	30

I. WPROWADZENIE

Program Wspierania Rodziny w Nowym Dworze Mazowieckim na lata 2021-2023 jest dokumentem opartym na przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 176 pkt 1 zawiera zapis o opracowaniu i realizacji, w ramach zadań własnych gminy, gminnych programów wspierania rodziny.

Pierwszy Program Wspierania Rodziny w Nowym Dworze Mazowieckim opracowano na lata 2015-2017. Został przyjęty uchwałą Nr IV/19/15 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Mazowieckim z dnia 6 lutego 2015.

Następny program, który dotyczył lat 2018-2020 przyjęto uchwałą Nr XXXV/418/2017 z dnia 5 grudnia 2017 roku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim realizuje zadania należące do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej od grudnia 2011.

Głównym założeniem opracowanego Programu jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie systemu profilaktyki, wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z terenu Nowego Dworu Mazowieckiego.

W świetle założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i powinna być świadczona przez specjalistów w ramach spójnego systemu pracy środowiskowej. Istotne, żeby zmiana sytuacji rodziny odbywała się w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy, zaufania i przy aprobacie ze strony rodziny, z wykorzystaniem zasobów rodziny oraz środowiska lokalnego.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny.

Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle

udoskonaląć. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Wszelkie działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są również ważne ze względów społecznych i ekonomicznych, konieczne z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinie lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby podolać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany Program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny.

Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele, w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które w ramach swoich działań wspierają rodzinę.

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci,

4) finansowanie:

a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,

5) współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej po dniu 31 grudnia 2011 r. odpowiednio:

a) 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy,

b) 30 % w drugim roku pobytu dziecka,

c) 50 % w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Podstawą działań ujętych w programie są w szczególności regulacje obowiązujących ustaw:

Ustawa z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821);

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.).

II. DIAGNOZA SYTUACJI W NOWYM DWORZE MAZOWIECKIM W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Na potrzeby niniejszego programu przeprowadzono diagnozę środowiska lokalnego. Celem było określenie skali problemów oraz zasobów w zakresie wspierania rodziny w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo-wychowawczej.

Diagnoza obejmuje dane uzyskane od podmiotów i instytucji działających na rzecz wspierania rodziny, w szczególności:

- Ośrodka Pomocy Społecznej,

- Urzędu Miejskiego,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Komendy Powiatowej Policji,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- Zespołu Interdyscyplinarnego.

Nowy Dwór Mazowiecki na dzień 31.12.2019 roku zamieszkiwało 27110 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały oraz 621 zameldowanych na pobyt czasowy.

Na przestrzeni lat 2015-2019 nie zauważono znacznej różnicy w ilości mieszkańców zameldowanych zarówno na pobyt stały jak i czasowy. W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę mieszkańców na przestrzeni tych lat z podziałem na określenie rodzaju pobytu na dzień 31 grudnia danego roku.

	Pobyt stały	Pobyt czasowy
2015	27 544	510
2016	27 454	488
2017	27 350	408
2018	27 222	540
2019	27 110	621

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Mazowieckim.

Analizując dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim w odniesieniu do liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne z powiatu nowodworskiego z uwzględnieniem ilości bezrobotnych z Nowego Dworu Mazowieckiego a w tym ilości zarejestrowanych kobiet wynika, iż od roku 2017 liczba bezrobotnych ma tendencję spadkową. Ostatnim rokiem, do którego porównano liczbę bezrobotnych jest rok 2016 z liczbą 812 bezrobotnych z Nowego Dworu Mazowieckiego, następne lata już uwiadcniają spadek bezrobocia w mieście. W przedstawionej tabeli uwzględniono lata 2016-2019 z podziałem na ogólną liczbę osób zarejestrowanych w powiecie nowodworskim, następnie liczbę bezrobotnych z Nowego Dworu Mazowieckiego i z tego wyodrębniono kobiety zamieszkujące na terenie miasta.

	Ogółem zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy	Liczba zarejestrowanych mieszkańców Nowego Dworu Maz.	w tym kobiety
2016	2554	812	471
2017	1903	696	370
2018	1814	659	358
2019	1827	620	331

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim.

Spośród 620 osób zarejestrowanych w 2019 roku z terenu Nowego Dworu Mazowieckiego było zarejestrowanych 289 mężczyzn i 331 kobiet, z tego 65 bezrobotnych było do 25 roku życia, 132 osoby do 30 roku życia, 161 powyżej 50 roku życia. Grupę długotrwale bezrobotnych stanowiły 330 zarejestrowane osoby.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2019 zajmowała się 70 sprawami, z tego terapię podjęło 29 osób nadużywających alkoholu.

Poniższa tabela prezentuje wpływ wniosków do MKRPA na przestrzeni lat 2016 – 2019.

	Wnioski prowadzone przez MKRPA	Liczba osób, które podjęły terapię	Wnioski skierowane do sądu przez MKRPA
2016	75	43	7
2017	94	45	6
2018	94	46	9
2019	70	29	2
Razem	333	163	24

Źródło: opracowanie Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Dworze Mazowieckim.

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, któremu Ośrodek zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną.

Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupa specjalistów z różnych instytucji (Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Sądu Rejonowego, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświaty, służby zdrowia, Prokuratury Rejonowej, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej). Członkowie łączą swoją wiedzę, umiejętności, doświadczenie oraz możliwości wynikające z zadań instytucji, które reprezentują. Podejmują

współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Głównym zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Na przestrzeni funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2014-2017 był widoczny wyraźny wzrost liczby zakładanych „Niebieskich Kart A” w związku z występowaniem lub podejrzeniem o występowanie przemocy w rodzinie. Od roku 2018 obserwujemy tendencję spadkową.

Osoby doznające pomocy potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej i medycznej, a także wsparcia emocjonalnego. Dlatego przeciwdziałanie przemocy w rodzinie nie może opierać się wyłącznie na działalności jednej instytucji. Żadna instytucja nie ma wystarczających narzędzi, kompetencji i możliwości rozwiązywania wszystkich problemów rodziny uwięzionej w przemoc. Podejmowane działania muszą mieć charakter interdyscyplinarny.

Realizacja procedury „Niebieskie Karty”

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba Niebieskich Kart A wszczynających procedurę, w tym przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów:	23	29	51	69	62	57
• jednostki organizacyjne pomocy społecznej	6	6	3	3	6	6
• Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	0	0	0	0	0
• Policja	10	16	44	65	54	46

• Oświata • Ochrona zdrowia	5 1	6 1	4 0	1 0	2 0	5 0
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	21	25	39	40	43	32
Liczba powołanych Grup Roboczych	21	26	51	69	62	57
Liczba spotkań Grup Roboczych	178	193	328	638	554	419
Liczba zakończonych Procedur „Niebieskie Karty”, w tym na skutek:	16	30	31	70	68	51
• zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy • braku zasadności podejmowania działań	11 5	15 15	22 9	55 15	42 26	38 13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowym Dworze Mazowieckim.

Z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Nowym Dworze Mazowieckim wynika, iż wzrasta liczba interwencji domowych podejmowanych przez policję, np. rok 2016 – 311 interwencji, rok 2019 – 468 interwencji.

Poniższa tabela z zawartymi w niej danymi uwidacznia tą tendencję.

	2016	2017	2018	2019
Liczba interwencji domowych	311	373	427	468

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Nowym Dworze Mazowieckim.

W budynku Ośrodka Pomocy Społecznej działa punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób z problemem alkoholowym oraz doświadczających przemocy i ich rodzin.

W roku 2019 punkt był czynny po 158 godzin w ciągu miesiąca. W punkcie zatrudnionych było 6 osób w tym:

- Instruktor Terapii uzależnień posiadający certyfikat instruktora terapii uzależnień nadany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Terapeuta rodzinny
- Psycholog, terapeuta uzależnień

- Pedagog
- Prawnik
- Osoba sprzątająca pomieszczenia.

Od stycznia do grudnia 2019 roku wymienieni specjaliści przyjęli 954 osoby. Łącznie przeprowadzono 123 grupy wsparcia dla rodzin w związku z uzależnieniem i przemocą oraz 52 grupy dla rodziców z problemem wychowawczym, 4 osoby zakończyły program terapeutyczny, 8 osób zostało skierowanych na dalsze leczenie.

Osoby, które rozpoczęły program terapeutyczny brały regularny udział w zajęciach, świadczyć to może o tym, że czuły się bezpiecznie, a terapia przynosiła rezultaty. Punkt konsultacyjno-informacyjny współpracował z Oddziałem Dziennym Terapii Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych działającym przy „Naszej Przychodni” oraz z Poradnią Leczenia Uzależnień w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

W punkcie udzielane były również porady i konsultacje prawne dla osób w trudnej sytuacji życiowej i społecznej spowodowanej uzależnieniami i przemocą. Łączna liczba udzielonych porad wynosi 768, liczba osób około 700.

Problemy z jakimi mieszkańcy Nowego Dworu Mazowieckiego przychodzili to przede wszystkim udzielenie pomocy w sprawach: o ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej, o ustanowienie adwokata z urzędu oraz zwolnienie od kosztów sądowych, sprawy rozwodowe z orzeczeniem lub bez orzeczenia o winie, zniesienie współwłasności, przyznanie alimentów, ustanowienie rodziny zastępczej, ustalenie kontaktów z dziećmi.

W roku 2019 Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy 604 rodzinom, w których funkcjonowało 1095 osób.

Ze zgromadzonych danych liczbowych wynika, iż tak, jak w latach 2016-2018 również w roku 2019 trudna sytuacja zdrowotna, w tym choroby i niepełnosprawność oraz ubóstwo były wiodącymi przesłankami ubiegania się o pomoc społeczną. Najczęściej w rodzinach, które korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej często występuje kilka dysfunkcji, okoliczności, powodów przyznania pomocy.

W poniższej tabeli zaprezentowano odniesienie danych z roku 2019 do lat 2016- 2018.

	2016	2017	2018	2019
Rodziny ogółem, w tym problem rodziny:	766	641	653	604
Alkoholizm	25	45	51	31
Bezdomność	26	24	29	26
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	238	178	275	225
Bezrobocie	250	175	208	164
Długotrwała lub ciężka choroba	426	364	418	355
Narkomania	4	3	1	4
Niepełnosprawność	394	347	356	330
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	21	34	51
Przemoc w rodzinie	5	3	2	5
Sytuacja kryzysowa	1	2	2	8
Trudności w integracji osób, które otrzymały w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	1	0	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	3	6	4
Ubóstwo	276	220	300	273
Wielodzietność	36	19	42	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim.

Analizując dane za 2019 rok można określić liczbę rodzin i osób w rodzinie korzystających ze wsparcia OPS wraz z problemami z jakimi najczęściej borykają się te rodziny.

Liczba osób w rodzinie	Problemy rodziny	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
razem	razem	604	1095
1 (gospodarstwo 1-osobowe)	razem	383	383
	alkoholizm	19	19
	bezdomność	21	21
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	85	85
	bezrobocie	52	52
	długotrwała lub ciężka choroba	265	265
	narkomania	4	4

	niepełnosprawność	256	256
	potrzeba ochrony macierzyństwa	1	1
	sytuacja kryzysowa	1	1
	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
	ubóstwo	117	117
2 (gospodarstwo 2-osobowe)	razem	82	164
	alkoholizm	5	10
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina niepełna	17	34
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	21	42
	bezrobocie	28	56
	długotrwała lub ciężka choroba	35	70
	niepełnosprawność	39	78
	potrzeba ochrony macierzyństwa	1	2
	przemoc w rodzinie	1	2
	ubóstwo	25	50
3 (gospodarstwo 3-osobowe)	razem	59	177
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina niepełna	22	66
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	14	42
	bezrobocie	28	84
	długotrwała lub ciężka choroba	20	60
	niepełnosprawność	16	48
	potrzeba ochrony macierzyństwa	3	9
	zdarzenie losowe	1	3
	ubóstwo	19	57
4 (gospodarstwo 4-osobowe)	razem	45	180
	alkoholizm	1	4
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	9	36
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	14	56
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10	40
	bezrobocie	16	64
	długotrwała lub ciężka choroba	15	60

	niepełnosprawność	14	56
	potrzeba ochrony macierzyństwa	8	32
	ubóstwo	10	40
	wielodzietność	10	40
5 (gospodarstwo 5-osobowe)	razem	22	110
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina wielodzietna	7	35
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	3	15
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	3	15
	bezrobocie	11	55
	długotrwała lub ciężka choroba	6	30
	niepełnosprawność	4	20
	potrzeba ochrony macierzyństwa	4	20
	ubóstwo	8	40
	wielodzietność	9	36
6 (gospodarstwo 6-osobowe)	razem	8	48
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina wielodzietna	4	24
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	1	6
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	2	12
	bezrobocie	1	6
	niepełnosprawność	2	12
	ubóstwo	3	18
	wielodzietność	4	24
	potrzeba ochrony macierzyństwa	2	12
	długotrwała lub ciężka choroba	2	12
7 (gospodarstwo 7-osobowe)	razem	3	21
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina wielodzietna	2	14
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	1	7
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	1	7
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	1	7
	bezrobocie	2	14

	długotrwała lub ciężka choroba	1	7
	ubóstwo	3	21
	wielodzietność	1	7
8 (gospodarstwo 8-osobowe)	razem	2	16
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina wielodzietna	1	8
	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	2	16
	bezrobocie	1	8
	ubóstwo	1	8
	wielodzietność	1	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim.

Rodziny w Ośrodku Pomocy Społecznej korzystają z różnych form wsparcia. Mogą ubiegać się o dodatki mieszkaniowe, energetyczne, świadczenia rodzinne:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	896	859	766	641	653	604
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	1124	1119	1208	1243	1185	1219
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	211	205	187	169	145	135
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	–	–	1882	1848	1829	3728
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	458	420	380	241	275	235
Liczba rodzin korzystających z dodatku	163	189	134	113	106	110

energetycznego						
----------------	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje następujące świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej:

1. świadczenia pieniężne:

- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe,
- zasiłki celowe dla cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2. świadczenia niepieniężne:

- pracę socjalną,
- poradnictwo specjalistyczne,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- sprawienie pogrzebu,
- posiłki,
- interwencja kryzysowa,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Świadczenia pieniężne zrealizowane w 2019 r;

- zasiłki stałe dla 214 osób żyjących w 210 rodzinach rodzin (255 osób w tych rodzinach)
- zasiłki okresowe dla 51 rodzin (81 osób w tych rodzinach)
- zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe dla 424 rodzin (815 osoby w tych rodzinach).

Forma pomocy	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie		
	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Zasiłki stałe	215	211	214
Zasiłki okresowe	86	71	51
Zasiłki celowe (w tym specjalne)	459	462	424

Uchwałą Nr 140 z dnia 15 października 2018 r. Rada Ministrów ustanowiła wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Uczestnictwo w programie było dobrowolne. Podpisano umowę o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego. Dotacja została przyznana przez wojewodę na wniosek Burmistrza Miasta Nowy Dwór Mazowiecki. Zadanie z zakresu dożywiania w dwóch modułach jest realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Program składa się z trzech modułów, z których każdy ma charakter indywidualny i kierowany jest do innego adresata. Moduł 1 i moduł 2 realizowany jest w systemie pomocy społecznej.

I. MODUŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY- ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150 % kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy:

1. dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
2. uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej
- w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Przyznanie pomocy, o której mowa powyżej było możliwe w przypadku przyjęcia przez gminę odpowiedniego programu osłonowego.

II. MODUŁ DLA OSÓB DOROSŁYCH - ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom spełniającym warunki otrzymania wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150 % kryterium, w tym osobom starszym i niepełnosprawnym.

Udzielanie w ramach programu pomocy osobom, których dochód przekracza kryterium dochodowe wymagało przyjęcia niezbędnych rozwiązań prawnych, tj:

- podwyższenia do 150 % kryterium w odniesieniu do świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (art. 8 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej),
- odstąpienia od pobierania odpłatności w odniesieniu do świadczeń rzeczowych, w tym w formie posiłku w przypadku osób, których dochód nie przekracza 150 % kryterium dochodowego (art. 96 ust. 4 ustawy).

Od roku 2011 mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego wspierają asystenci rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim zatrudnia 2 asystentów rodziny. W 2019 roku asystenci współpracowali z 31 rodzinami, w których było objętych wsparciem 76 dzieci. Jedna z rodzin była zobowiązana do współpracy przez sąd. Spośród wszystkich rodzin w 19 rodzinach rodzic samotnie wychowywał dzieci.

Wśród 31 rodzin znalazła się jedna rodzina, w której prowadzona była Procedura „Niebieskie Karty”. Została ona wszczęta w rodzinie jeszcze przed przyznaniem asystenta rodziny.

Struktura rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2019 roku:

- 1 dziecko w rodzinie – 15
- 2 dzieci w rodzinie – 7
- 3 i więcej dzieci w rodzinie – 9.

Najczęstsze problemy występujące w rodzinach objętych asystenturą:

Problemy w rodzinie	Liczba rodzin
Nadużywanie alkoholu	8
Trudna sytuacja materialna	14
Trudna sytuacja mieszkaniowa	9
Problemy wychowawcze z dziećmi	25
Niezaradność w prowadzeniu gosp. domowego	10

Praca asystenta rodziny prowadzona jest za zgodą i przy aktywnym udziale rodziny. Może też być „nałożona” przez sąd.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. Współpraca jest zazwyczaj długofalowa, zależy od występujących dysfunkcji i potrzeb.

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie rodzinom i osobom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny.

Działania asystentów zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz zaradności życiowej. Są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. W celu zapobiegania umieszczania dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji zachodzi daleko idąca potrzeba wsparcia rodziny.

III. ANALIZA SWOT

W programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń społecznego obszaru Nowego Dworu Mazowieckiego.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- realizacja celów strategicznych i operacyjnych wynikających z dokumentów (Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. - działalność punktu konsultacyjno-informacyjnego, - profesjonalna i specjalistyczna kadra działająca w obszarze wspierania dziecka i rodziny, - otwartość instytucji, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów na pomoc rodzinie, - rozwój działań w obszarze wsparcia i pomocy rodzinie poprzez wprowadzenie innowacyjnych metod pracy w formie asystentury rodziny, - funkcjonowanie na terenie powiatu Punktu	- niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze wspierania dziecka i rodziny, - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin, - niechęć współpracy ze strony rodzin pomimo dobrego przygotowania i otwartości instytucji, - rosnąca niewydolność rodziców w procesie wychowawczym, - ograniczona dostępność specjalistów np. psychologów i psychiatrów dziecięcych, - wysokie koszty utrzymania rodzin zastępczych, - brak kompleksowego podejścia do zwalczania przyczyn dysfunkcyjności rodziny, - niewystarczająca ilość atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego dla młodzieży zagrożonej demoralizacją, - niska aktywność klientów pomocy społecznej w zakresie działań

Interwencji Kryzysowej, - powoływanie doraźnych grup roboczych w sprawach rodzin, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - powoływanie grup roboczych realizujących indywidualny plan pomocy rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie, - rozwinięta sieć instytucji wspierających rodzinę: Urząd Miejski, Policja, Sąd, OPS, PCPR, MKRPA, organizacje pozarządowe, NOK, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, świetlice, - dostęp do poradnictwa specjalistycznego: prawnik, psycholog, terapeuta, - dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych, - dostęp i dobra jakość funkcjonowania placówek opiekuńczych i oświatowych na terenie Nowego Dworu Maz, - rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa służąca rodzinie (kompleks sportowy NOSIR, boiska, basen, siłownie, place zabaw), - funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny, - funkcjonowanie na terenie gminy placówek służby zdrowia, - coroczne organizowanie dla dzieci wypoczynku letniego, zajęć wakacyjnych	samopomocowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- zwiększenie liczby podmiotów działających na rzecz rodziny, - podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami - wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin, - szeroki wachlarz usług realizowanych na rzecz rodziny, - realizacja programów profilaktycznych, - rozbudowana polityka prorodzinna prowadzona przez samorząd, - zewnętrzne środki finansowe	- stereotypowe postrzeganie Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne, - rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań, - niewystarczające środki finansowe na wdrażanie zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, - niezaradność życiowa, nieumiejętne gospodarowanie środkami finansowymi i uzależnienia rodzin od pomocy społecznej, - wykluczenie społeczne, - narastająca niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców.

IV. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA PROGRAMU ORAZ WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW I PODMIOTY REALIZUJĄCE

Na podstawie dokonanej diagnozy w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, a także na podstawie obowiązującego stanu prawnego oraz w oparciu o doświadczenie zawodowe specjalistów – osób współpracujących, określono cel główny programu.

Następnie działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwiają realizowanie na poziomie lokalnym polityki prorodzinnej, rozumianej jako stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych umacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe wypełnienie przez nią podstawowych zadań.

Cel główny:

Budowanie skutecznego systemu wsparcia dzieci i rodzin w Nowym Dworze Mazowieckim.

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.
2. Rozwój usług, form wsparcia i współpracy na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom.
3. Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach poprzez zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia.

Cele będą realizowane poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz pełnienia ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej.

Cel szczegółowy		
1. Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki

1. Diagnozowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego w celu wdrożenia planu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w tym problemów związanych z niepełnosprawnością członka rodziny przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych, 2. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz wdrażanie innowacyjnych metod wspierania rodzin między innymi: konferencje, grupy wsparcia, szkolenia, szkoła dla rodziców, 3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieci z dysfunkcjami, 4. Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej. 5. Integracja rodzin ze środowiskiem lokalnym.	- Urząd Miejski, - Ośrodek Pomocy Społecznej, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - Nowodworski Ośrodek Kultury, - Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, - organizacje pozarządowe	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba zatrudnionych asystentów - liczba dzieci jakie skorzystają z wypoczynku, - rodzaj, liczba i forma udzielanego poradnictwa specjalistycznego, - dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, wysokość środków przeznaczonych i poniesionych przez gminę na częściowe pokrycie pobytu, - liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w tym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, - liczba dzieci powracających z pieczy do rodzin naturalnych, - liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej, - liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc pieniężną z OPS, - liczba przyznanych stypendiów dzieciom i młodzieży
--	--	---

Cel szczegółowy

2. Rozwój usług, form wsparcia i współpracy na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Organizowanie spotkań, konferencji, prelekcji, seminariów dla przedstawicieli podmiotów lokalnych działających w obszarze budowania partnerstw i działania na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, 2. Opracowanie wewnętrznych procedur dla pracowników OPS dotyczących wspierania	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół Interdyscyplinarny, - Urząd Miejski, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - Nowodworski Ośrodek Kultury, - Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, - organizacje pozarządowe, - placówki wsparcia dziennego,	- liczba zorganizowanych spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny, - liczba odbytych szkoleń przez pracowników instytucji pomocowych, - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba udzielonych porad w ramach poradnictwa specjalistycznego, - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów

rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczych, 3. Organizowanie spotkań oraz włączanie do pracy osób pracujących na rzecz wspierania dzieci i rodziny, 4. Współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego, 5. Uczestnictwo specjalistów zajmujących się problematyką rodziny, w warsztatach mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych, 6. Pozyskiwanie kadry specjalistycznej wspierającej rodzinę, w tym z niepełnosprawnością i zaburzeniami psychicznymi, 7. Realizacja wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny, 8. Zapewnienie dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego, 9. Umożliwienie funkcjonowania rodzin wspierających na terenie miasta i zapewnienie ich finansowania w przypadku zdiagnozowanych potrzeb, 10. Prowadzenie działalności profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów, 11. Wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez aktywizację rodzin i integrację ze środowiskiem lokalnym, 12. Rozpowszechnianie informacji o obowiązujących	- Komenda Powiatowa Policji, - Nowodworski Ośrodek Sportu i Rekreacji, - szkoły/placówki oświatowe (przedszkola, żłobki) - podmioty/instytucje ochrony zdrowia, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	profilaktycznych.
--	---	--------------------------

aktach prawnych w zakresie wspierania rodziny.		
Cel szczegółowy 3. Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach poprzez zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia.		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych, 2. Zapewnienie rodzinom z terenu Nowego Dworu Mazowieckiego dostępu do nieodpłatnego specjalistycznego poradnictwa, 3. Organizowanie warsztatów edukacyjnych dla rodziców i opiekunów, 4. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, 5. Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie poprzez pracę z asystentem rodziny, 6. Organizowanie kampanii lokalnych na rzecz rodziny w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 7. Monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, 8. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny, 9. Motywowanie do podjęcia leczenia celem minimalizowania uzależnienia i współuzależnienia, 10. Rozwijanie	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół Interdyscyplinarny, - Urząd Miejski, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - Nowodworski Ośrodek Kultury, - Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, - organizacje pozarządowe, - placówki wsparcia dziennego, - Komenda Powiatowa Policji, - Nowodworski Ośrodek Sportu i Rekreacji, - szkoły/placówki oświatowe (przedszkola, żłobki) - podmioty/instytucje ochrony zdrowia, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	- liczba osób korzystających ze wsparcia, - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych, - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego, - liczba nadzorów kuratorów sądowych w przypadku dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba uczniów korzystających z programów profilaktycznych w szkołach, - liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty, - liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny, wobec których wszczęto procedurę Niebieskie Karty, - liczba lokalnych kampanii na rzecz rodziny, - liczba broszur informacyjnych, - liczba spotkań, konferencji dotyczących problematyki rodziny.

innowacyjnych form w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy, 11. Uświadamianie rodzin, mieszkańców o roli podmiotów działających na rzecz rodziny, 12. Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny oraz podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, 13. Stworzenie spójnej informacji o ofercie specjalistycznej pomocy na terenie gminy		
--	--	--

V. ODBIORCY PROGRAMU

- rodziny zamieszkałe na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dzieci zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej,
- rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej,
- rodziny zamieszkałe na terenie miasta, w tym zagrożone wykluczeniem społecznym,
- rodziny przeżywające chwilowe trudności,
- Rodziny dotknięte problemem uzależnień oraz przemocy rodzinnej,
- Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Zadanie i działania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego			
a) udzielenie pomocy	Ośrodek Pomocy	2021-2023	środki własne,

finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej	Spółecznej, Urząd Miejski		środki zewnętrzne
b) świadczenie pomocy w postaci posiłków w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023	Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
c) monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, placówki opieki zdrowotnej, placówki oświatowe	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
d) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcia terapii leczenia uzależnień terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
e) poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu system wspierania rodziny			
a) finansowanie zatrudnienia asystenta rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
b) zabezpieczenie w budżecie środków finansowych na	Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne

współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej			
c) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz rozpropagowanie miejsc gdzie można uzyskać pomoc	Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, Zespół Interdyscyplinarny, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodki zdrowia , placówki oświatowe	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
d) wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom poprzez prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego	Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, stowarzyszenia, Nowodworski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
e) współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, Zespół Interdyscyplinarny, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców			
a) szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
b) kierowanie osób uzależnionych na leczenie	Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne

	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny		
c) przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd Rodzinny	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne
d) działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin, w których występuje problem przemocy	Zespół Interdyscyplinarny	2021-2023	środki własne, środki zewnętrzne

VII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 w Nowym Dworze Mazowieckim powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

podmioty publiczne:

- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Miejskiego,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedszkola i żłobki publiczne,
- szkoły podstawowe,
- Nowodworski Ośrodek Kultury,
- Biblioteka Miejska,
- świetlice,
- Nowodworski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- przychodnie zdrowia

podmioty niepubliczne:

- niepubliczne przedszkola i żłobki,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie: profilaktyki, wspierania rodziny i dziecka, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy społecznej, edukacji, promocji i ochrony zdrowia,
- kościoły i związki wyznaniowe

samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- szkoły ponadpodstawowe,
- Zespół Placówek Edukacyjnych,
- Sąd Rejonowy.

VIII. PRZEWIDYWANY EFEKT REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być:

- Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami.
- Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
- Poprawa stanu bezpieczeństwa socjalnego rodziny, dzieci i młodzieży.
- Zmiana postaw społecznych.
- Ograniczenie patologii społecznej.
- Zminimalizowanie negatywnych zachowań.
- Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych.
- Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin.
- Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny.

- Polepszenie współpracy między instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w realizację Programu.

IX. MONITOROWANIE PROGRAMU

Program będzie monitorowany i ewaluowany na bieżąco w zależności od zmieniającej się sytuacji rodzin w gminie i pojawiających się potrzeb. Monitoring będzie służył analizie i ocenie zebranych informacji i planowaniu dalszych działań w celu zapewnienia najlepszych efektów podjętych inicjatyw.

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym programie.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych celów. Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim w terminie do 31 marca każdego roku sporządzi sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny, które będzie zawarte w kompleksowej informacji z działalności OPS za dany rok.

Monitorowanie działań będzie dokonywane w szczególności poprzez analizę następujących danych:

1. Liczba rodzin:

- objęta pomocą społeczną,
- korzystająca z zasiłków rodzinnych,
- funduszu alimentacyjnego,
- objęta świadczeniem wychowawczym,
- otrzymująca świadczenie "Dobry Start",
- korzystająca z posiłków dla dzieci oraz osób dorosłych.

2. Liczba założonych Niebieskich Kart A wszczynających procedurę.

3. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C i D.

4. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny.

5. Liczba rodzin objętych asystenturą oraz dzieci funkcjonujących w tych rodzinach.

6. Liczba rodzin przeżywających trudności.

7. Liczba rodzin, z których umieszczono dzieci w pieczy zastępczej.

8. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania trzyletniego Programu Wspierania Rodziny w Nowym Dworze Mazowieckim na lata 2021-2023 będą realizowane i wdrażane etapowo zgodnie z możliwościami finansowymi.

Program finansowany będzie ze środków :

1. Budżetu miasta,
2. Dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
3. Funduszy pozyskanych w ramach resortowych programów osłonowych,
4. Środków pozabudżetowych - projekty.